

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
В.О. Козуб, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Україна потенційно може бути однією з провідних країн із залучення іноземних інвестицій. Цьому сприяє її величезний внутрішній ринок, порівняно кваліфікована і водночас дешева робоча сила, значний науково-технічний потенціал, великі природні ресурси та наявність інфраструктури, хоч і не надто розвиненої.

Проте в сучасних умовах очікувати великого припливу іноземного капіталу в Україну не доводиться, тому що інвестиційний клімат залишається несприятливим. Основними перешкодами для іноземних інвестицій в Україну є:

- нестабільне та надмірне державне регулювання;
- нечітка правова система, яка має дві основні вади: по-перше, нестабільність, а по-друге, відсутність комплексності та наявність протиріч;
- мінливість економічного середовища;
- корупція;
- жорстка податкова система;
- проблеми встановлення чітких прав власності;
- низький рівень доходів громадян;
- труднощі в спілкуванні з урядом та приватизаційними органами;
- мінливість політичного середовища, бюрократичні бар'єри;
- відсутність матеріальної інфраструктури, зокрема правового забезпечення кредитування, страхування ризиків тощо;
- низький рівень ділової та професійної кваліфікації;
- незначна частка сучасної техніки і технологій у загальному процесі виробництва;
- проблеми виходу на внутрішній та зовнішній ринки;
- нестача привабливих інвестиційних програм і проєктів.

Отже, притоку в інвестиційну сферу іноземного та приватного національного капіталу перешкоджають різноманітні чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, в результаті Україну віднесли до групи країн з найбільшим інвестиційним ризиком.

Проведений аналіз проблем іноземного інвестування свідчить, що вкладені інвестиції незначні за розмірами і використовуються неефективно. Велика кількість інвесторів, які володіють реальними фінансовими ресурсами та мотивацією, що зумовлена станом світового

ринку, вимагає від країни-реципієнта інвестицій швидкого обігу капіталів. В Україні така ситуація склалася в деяких підгалузях транспорту (усі види послуг фрахту, пакування, експедиції, страхування перевезень, бункерування на флоті та оптового постачання пально-мастильних матеріалів для автотранспорту), в оптово-торговельних ланках хімічної, металургійної та харчової промисловості. У цих підгалузях більшість обороту практично монополізовано підприємствами з іноземними інвестиціями, тоді як у використанні та модернізації базових фондів галузей частка іноземних інвесторів мізерна.

У зв'язку з цим, велике значення має вдосконалення процесу формування інвестиційної політики держави, що може активізувати функціонування іноземних інвестицій у національній економіці, регулювати їхні обсяги і технологічний склад.

З метою активізації іноземної інвестиційної діяльності в Україні зусилля необхідно спрямувати на реалізацію наступних заходів:

- створення нормативно-правової бази для заохочення вкладення довгострокових фінансових інвестицій;
- удосконалення режиму реєстрації іноземних інвестицій;
- сприяння укладенню угод про розподіл продукції;
- запровадження прозорих схем концесійної діяльності;
- формування системи стимулів інвестиційної діяльності підприємств та інвестиційного кредитування;
- розробки нормативно-правової бази спільного кредитування великих інвестиційних проектів шляхом запровадження механізмів розвитку державно-приватного партнерства;
- створення сприятливих умов для дії ринкових регуляторів, зокрема, розвиток системи ринків і ринкових інструментів, розвиток інформаційної інфраструктури ринку тощо.

Таким чином, для підвищення інвестиційної привабливості України доцільно прискорити темпи реформування економіки, раціонально здійснювати розподіл внутрішніх інвестицій, лібералізувати підприємницьку діяльність, зовнішню торгівлю і рух іноземного капіталу, підвищити ефективність корпоративного та державного управління, скоротити податки та надмірну заполітизованість, знизити рівень корупції. Це сприятиме підвищенню іміджу України на міжнародній арені.